

Metodologia de evaluare și intervenție multidisciplinară și interinstituțională în acordarea serviciilor de sprijin și protecție pentru victimele infracțiunilor

Capitolul 1 Dispoziții generale

Art.1 (1) Prezenta metodologie reglementează procedura de evaluare și intervenție multidisciplinară și interinstituțională în vederea acordării serviciilor de sprijin și protecție pentru victimele infracțiunilor în conformitate cu prevederile Legii nr.211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare lege.

(2) Scopul metodologiei este îmbunătățirea intervenției multidisciplinare și interinstituționale în acordarea serviciilor de sprijin și protecție pentru victimele infracțiunilor, pentru a asigura respectarea drepturilor acestora și principiilor generale enunțate la art. 3³ din lege.

Art.2 Acordarea serviciilor de sprijin și protecție pentru victimele infracțiunilor reprezintă una din etapele procesului de informare, sprijinire și protecție a victimelor infracțiunilor, prevăzute la art.3² din lege, proces la care participă diverse instituții, organizații, specialiști.

Capitolul 2 Identificarea, informarea inițială și referirea victimelor către Compartimentul/Serviciul pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor

Art. 3 (1) Identificarea victimelor infracțiunii, definită conform art.3⁴ lit.c) din lege ca fiind procesul de constatare a faptului că o persoană se declară/este victimă a infracțiunilor, se realizează, conform prevederilor art.3⁷ din lege de organele judiciare, precum și de orice alte instituții ale statului care, în exercitarea atribuțiilor, intră în contact cu persoane care sunt potențiale victime ale infracțiunilor.

(2) Identificarea victimei se poate realiza pe baza următoarelor criterii, enumerate exemplificativ:

- a) declarația acesteia, adult sau copil, sau a părintelui ori a reprezentantului legal, atunci când se adresează organelor judiciare, poliției, compartimentelor/serviciilor pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor, că a fost victima unei fapte prevăzute de legea penală;
- b) în aplicarea prevederilor art.3⁷ din lege, în lipsa unei declarații din partea acestora, de către profesioniștii care intră în contact cu victimele, prin prisma următoarelor domenii de activitate: sănătate, poliție, jandarmerie, asistență socială, justiție, învățământ, etc., dacă persoana prezintă urme fizice sau psihice ale unei traume.

Art. 4 Informarea inițială definită conform art. 3² din lege ca fiind aducerea la cunoștința victimei a informațiilor generale privind drepturile pe care le are și serviciile de care poate beneficia, se realizează, conform prevederilor art.4 din lege, de organele judiciare sau, dacă victima nu a sesizat fapta organelor de urmărire penală, conform art. 4¹ din lege, de compartimentul pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor, denumit în continuare CSVI, sau serviciul pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor, denumit în continuare SSVI, respectiv furnizorii de servicii sociale prevăzuți la art. 3¹ din lege.

Art. 5 (1) Referirea către CSVI/SSVI și furnizorii de servicii sociale prevăzuți la art. 3¹ din lege, se realizează cu celeritate, ulterior identificării, de către prima instituție care intră în contact cu persoane care sunt potențiale victime ale infracțiunilor.

(2) Referirea se realizează prin informare cu privire la posibilitatea de a se adresa CSVI/SSVI, respectiv furnizorilor de servicii sociale prevăzuți la art. 3¹ din lege, atât verbal, cât și prin înmânarea sub semnătură a unui formular care cuprinde cel puțin adresa CSVI/SSVI din raza teritorială a instituției care face informarea și enumerarea atribuțiilor acestuia, conform art. 3⁷ din lege.

(3) Victimei identificate i se cere în scris acordul pentru transmiterea către CSVI/SSVI, respectiv către furnizorii de servicii sociale prevăzuți la art.3¹ din lege, atât a formularului de referire, cât și a datelor sale de contact pentru a fi contactată de către specialiștii compartimentului/serviciului.

(4) Din momentul primirii formularului de referire, precum și a datelor de contact, specialiștii CSVI/SSVI vor iniția contactul cu victima, cu celeritate.

(5) În cazul în care victima apelează la telefonul prevăzut la art. 5 din lege, referirea către CSVI/SSVI, respectiv furnizorii de servicii sociale prevăzuți la art.3¹ din lege, se realizează telefonic.

(6) În situația în care persoana potențial victimă s-a adresat organelor judiciare sau poliției, se utilizează formularul de referire către CSVI/SSVI, respectiv către furnizorii de servicii sociale prevăzuți la art. 3¹ din lege.

(7) În cazul copiilor victime ale infracțiunilor de violență, referirea se face obligatoriu și exclusiv la direcția generală de asistență socială și protecția copilului, denumită în continuare "DGASPC", conform *prevederilor Legii nr. 272/2004 privind protecție drepturilor copilului*, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

(8) Respectarea prevederilor legale privind protecția datelor cu caracter personal este obligatorie.

Art. 6 Datele de identificare ale furnizorilor de servicii sociale care dețin licență de funcționare pentru CSVI și SSVI sunt înscrise în Registrul electronic unic al serviciilor sociale, publicat pe pagina de internet a Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

Art.7 (1) Materialele informative privind funcționarea CSVI/SSVI și lista furnizorilor de servicii sociale care dețin licență de funcționare pentru CSVI/SSVI din județ/din sectorul Municipiului București, se publică pe pagina de internet a DGASPC.

(2) Materialele de informare privind serviciile de sprijin și protecție a victimelor infracțiunilor elaborate în conformitate cu standardele minime de calitate, se comunică, prin grija furnizorilor de servicii sociale, următoarelor instituții/structuri publice sau private, din unitatea administrativ-teritorială în care funcționează serviciul social:

- a) unități de poliție;
- b) unități sanitare și cabinete ale medicilor de familie;
- c) unități și instituții de învățământ;
- d) furnizori de servicii sociale;
- e) orice alte unități care, prin natura activității desfășurate, pot intra în contact cu victime ale infracțiunilor.

Capitolul 3 Evaluarea victimei în vederea determinării măsurilor de sprijin și protecție de care aceasta poate beneficia

Art. 8 - Evaluarea situației victimei se realizează de către CSVI/SSVI și furnizorii de servicii sociale prevăzuți la art.3¹ din lege, pentru a se determina care sunt măsurile de sprijin și protecție de care aceasta poate beneficia, în vederea asigurării accesului victimelor cât mai rapid la suport psihologic, medical, de asistență socială, consiliere juridică, în funcție de nevoile individuale ale victimei.

Art.9 (1) Evaluarea victimelor infracțiunilor se face în cel mai scurt timp de la momentul identificării, pe baza criteriilor specifice stabilite potrivit art. 3⁹ alin.(2) din lege și cu respectarea principiilor prevăzute la art.3³ din lege.

(2) Evaluarea victimei este complexă, potrivit prevederilor art.48 din Legea asistenței sociale nr.292/2011, cu modificările și completările ulterioare, fiind realizată, conform art. 3⁹ alin.

(3) din lege, de către echipa CSVI/SSVI formată din jurist, psiholog și asistent social, în colaborare cu organele judiciare, poliție, medici, cadre didactice etc. Asistentul social din cadrul echipei CSVI/SSVI asigură managementul de caz.

(3) Interdisciplinaritatea și colaborarea interinstituțională între CSVI/SSVI, organele judiciare și poliție, în procesul de evaluare a victimelor se realizează, după cum urmează:

- a) prin utilizarea formularului de referire prevăzut la art. 3⁷ din lege, în care sunt consemnate de către prima instituție care a luat contact cu victima, datele referitoare la:
- i. tipul infracțiunii identificat cu sprijinul organelor de cercetare penală;
 - ii. circumstanțele comiterii acesteia, identificate cu sprijinul organelor de cercetare penală;
 - iii. impactul fizic și psihic asupra victimei;
 - iv. datele privind autorul faptei, în măsura în care acestea sunt disponibile identificate cu sprijinul organelor de cercetare penală;
 - v. istoricul infracțional și, după caz, informații privind apartenența victimei la grupări infracționale, atunci când acestea sunt disponibile și pot fi furnizate în mod legal, identificat cu sprijinul organelor de cercetare penală;
- b) prin participarea mai multor specialiști/reprezentanți ai unor instituții la realizarea evaluării, la solicitarea CSVI/SSVI /managerului de caz, respectiv: participare la ședințe de caz, colectarea, clarificarea, validarea/confirmarea unor informații necesare realizării evaluării cu respectarea criteriilor specifice stabilite potrivit art. 3⁹ alin.(2) din lege și identificării nevoilor de protecție specifice ale victimei pentru întocmirea raportului de evaluare și realizarea planului de intervenție, conform standardului minim de calitate;
- c) prin elaborarea, la nivelul fiecărui județ, a unei liste orientative cu tipuri de infracțiuni/tipuri de vătămare suferite de victimă și de circumstanțe posibile de comitere a faptei, care se actualizează permanent, cu sprijinul organelor de cercetare penală și al poliției.

(3) Răspunsul instituțional la solicitarea prevăzută la alin.(3) lit.b) se realizează cu celeritate.

(4) Evaluarea copiilor victime ale violenței, care se constituie în potențiale infracțiuni identificate cu sprijinul organelor de cercetare penală, se realizează de către compartimentele specializate de intervenție în situații de abuz, neglijare, trafic, migrație și repatrieri din cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului. Evaluarea, intervenția multidiscplinară și interinstituțională în vederea acordării serviciilor de sprijin și protecție pentru copiii victime ale violenței, inclusiv ale infracțiunilor de violență, se realizează potrivit anexei 1 din *HG nr. 49/2011 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidiscplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie și a Metodologiei de intervenție multidiscplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state*, precum și potrivit prevederilor specifice din metodologia prezentă cu privire la copiii victime ale infracțiunilor de violență.

Art. 10 (1) Rezultatele evaluării realizate conform prevederilor art.9, se consemnează într-un referat de evaluare, care cuprinde informațiile prevăzute la art.3¹⁰ alin.(1) din lege.

(2) În cazul copiilor victime ale infracțiunilor de violență, informațiile prevăzute la alin. (1) sunt incluse în raportul de evaluare detaliată prevăzut de anexa 1 din *HG nr. 49/2011*.

(3) Referatul de evaluare se întocmește în maxim 30 de zile de la înregistrarea cazului la CSVI/SSVI.

Capitolul 4 Acordarea serviciilor de sprijin și protecție pentru victimele infracțiunilor

Art. 11 (1) Serviciile de sprijin și protecție prevăzute la art.7 din lege sunt servicii integrate acordate de către DGASPC, prin CSVI/SSVI, sau, după caz, de alți furnizorii de servicii sociale publici sau privați, prevăzuți la art.3¹ din lege, acreditați în condițiile legii și care au obținut licență de funcționare pentru serviciul pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor, prevăzut în Nomenclatorul serviciilor sociale, aprobat prin *HG nr.867/2015 Nomenclatorul serviciilor sociale, precum și a regulamentelor-cadru de organizare și funcționare a serviciilor sociale*, cu modificările și completările ulterioare, cod 8899CZ-PN-VI, sau pentru alt serviciu social destinat protecției victimelor violenței domestice sau traficului de persoane, precum și prin

compartimentele și instituții specializate menționate la art.3¹ alin.(3) - (5) din lege, prin colaborare interdisciplinară și interinstituțională cu organele judiciare, unitățile de poliție și alte servicii publice de interes general.

(2) Pentru Serviciile de sprijin și protecție prevăzute la art.7 din lege, CSVI/SSVI din cadrul DGASPC reprezintă un punct unic de colectare a informațiilor privind servicii de sprijin și protecție acordate victimelor infracțiunilor din județ, ceea ce presupune următoarele:

- a) solicitarea pentru acordarea de servicii de sprijin și protecție se adresează DGASPC;
- b) alți furnizorii de servicii sociale publici sau privați, prevăzuți la art.3¹ din lege care primesc solicitări pentru acordarea de servicii de sprijin și protecție a victimelor infracțiunilor, informează în scris DGASPC, în conformitate cu prevederile art.7 alin.(2) din lege;
- c) alți furnizorii de servicii sociale publici sau privați, prevăzuți la art.3¹ din lege care acordă de servicii de sprijin și protecție a victimelor infracțiunilor, transmit DGASPC datele necesare pentru a fi înregistrate în Registrul special privind victimele infracțiunilor referite serviciilor de sprijin și protecție, conform prevederilor art. 3⁹ alin.(8) din lege.

Art. 12 (1) - Acordarea serviciilor de sprijin și protecție prevăzute la art.7 din lege se realizează pe baza planului de intervenție elaborat pe baza rezultatelor evaluării, cu respectarea prevederilor *Legii asistenței sociale nr.292/2011*, cu modificările și completările ulterioare și a standardelor minime de calitate aprobate prin *Ordinul comun al ministrului muncii și justiției sociale și al ministrului justiției pentru aprobarea Standardelor minime de calitate în baza cărora se acordă licența de funcționare a serviciului pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor nr. _____/2020* și a prezentei metodologii.

(2) În cazul copiilor victime ale infracțiunilor de violență, acordarea serviciilor de sprijin și protecție prevăzute la art.7 din lege se realizează pe baza planului de reabilitare și reintegrare socială prevăzut de anexa 1 din *HG nr. 49/2011 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie și a Metodologiei de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state.*

(3) Serviciile de sprijin și protecție acordate prin centre de zi sau centre rezidențiale, conform prevederilor art.9 din lege, se acordă cu respectarea standardelor minime de calitate aplicabile serviciilor respective și a prezentei metodologii.

Art. 13 (1) În aplicarea art. 7 alin. (4), lit. a) din lege, fiecărei persoane care se adresează CSVI/SSVI din cadrul DGASPC sau, după caz, altor furnizori de servicii sociale publici sau privați, prevăzuți la art.3¹ din lege, i se înmânează un material de informare care cuprinde cel puțin informațiile prevăzute în Anexa prezentei metodologii. Activitatea de informare prevăzută la art. 7 alin. (4) lit. a) nu este limitată la înmânarea acestui formular și se va acorda în mod individualizat, adaptat în funcție de nevoile fiecărui caz în parte.

(2) Prin cooperare interinstituțională între CSVI/SSVI, unitățile de poliție și alte instituții cu atribuții în domeniu, la nivelul fiecărui județ, respectiv al sectoarelor Municipiului București, se elaborează un material de informare care să conțină și informații cu privire la:

- a) datele de contact ale instituțiilor sau după caz, ale furnizorilor publici sau privați de servicii sociale, organizațiilor neguvernamentale care au obligația sau care pot furniza sprijin în obținerea acestor drepturi;
- b) atunci când este cazul, posibilitățile de primire în centrele de primire în regim de urgență, centrele de recuperare pentru victimele violenței domestice sau locuințele protejate, potrivit *Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice*, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

(3) În vederea aplicării art. 4¹ din lege unitățile de poliție pun la dispoziția CSVI/SSVI materialele informative folosite în activitatea proprie, potrivit art. 4 din lege sau, după caz, publicate pe pagina proprie de internet, conform art. 6 din lege.

Art. 14 (1) Consilierea psihologică, serviciile de inserție/reinserție socială, sprijinul emoțional și social în scopul reintegrării sociale, prevăzute la art. 7 alin. (4), lit. b), d) și e) din lege se realizează personalizat, se realizează în funcție de nevoile identificate în evaluare, de planul de intervenție, sau de planul de servicii și de consultările interdisciplinare în cadrul echipei care acordă serviciile de sprijin și protecție a victimei și cu respectarea standardelor minime de calitate aplicabile serviciilor sociale, statutului profesiei și codurilor de etică.

(2) Consilierea privind evitarea riscurilor de victimizare secundară și repetată, sau de intimidare și răzbunare prevăzută la art. 7 alin. (4) lit. b) din lege poate cuprinde următoarele aspecte, cu titlu exemplificativ:

- a) informarea în privința drepturilor prevăzute de lege pe care le are victima le are în raporturile sale cu autoritățile publice, conform principiilor enumerate la art. 3³ din lege, ori de câte ori se săvârșește o infracțiune, în scopul evitării victimizării secundare;
- b) informarea cu privire la centrele de zi și rezidențiale cu găzduire pe perioadă determinată prevăzute la art. 9 alin. (1) lit. a) și b) din lege.

Art. 15 Consilierea privind aspectele financiare și practice subsecvente infracțiunii prevăzută la art. 7 alin. (4) lit. c) din lege, poate include următoarele aspecte, cu titlu exemplificativ:

- a) dreptul de recuperare a prejudiciului produs prin infracțiune și urmare a acesteia;
- b) dreptul de a obține compensația financiară din partea statului;
- c) dreptul de a fi asistat de un avocat ales sau de a beneficia de acordarea asistenței juridice gratuite, conform legii;
- d) dreptul de a se constitui parte civilă în proces;

Art. 16 (1) Informarea și consilierea cu privire la rolul victimei în cadrul procedurilor penale, inclusiv pregătirea pentru participarea la proces, prevăzute la art. 7 alin. (4) lit. f) din lege, pot cuprinde, cu titlu exemplificativ:

- a) indicarea dreptului victimei de a depune plângere la organul judiciar competent;
- b) pregătirea victimei pentru participarea la proces prin informarea acesteia în privința parcursului posibil al plângerii care poate ajunge în procedură de judecată;
- c) dreptul de a fi asistat de un avocat ales sau de a beneficia de acordarea asistenței juridice gratuite, conform legii;
- d) orice alte informații relevante privind etapa prealabilă procedurilor penale;

(2) În cazul copiilor victime ale infracțiunilor cu și fără violență, informarea și consilierea prevăzută la alin. (1) se adresează atât copilului, într-un limbaj accesibil și adaptat, cât și părintelui/ reprezentantului legal.

Capitolul 5 Monitorizarea acordării serviciilor de sprijin și protecție - Registrul special privind victimele infracțiunilor

Art. 17 (1) În vederea creării Registrului special privind victimele infracțiunilor referite serviciilor de sprijin și protecție, conform prevederilor art. 3⁹ alin.(8) din lege, SSVI și furnizorii de servicii sociale care acordă servicii de sprijin și protecției victimelor infracțiunilor, comunică DGASPC, datele prevăzute la art. 3⁹ alin.(9) din lege, în termen de 2 zile de la realizarea referatului de evaluare.

(2) Modalitatea de transmitere a datelor procedura de înregistrare și actualizare a datelor în registru, se stabilește prin procedura operațională aprobată de directorul general al DGASPC.

Art. 18 În aplicarea prevederilor 3⁹ alin.(10) și (11) din lege, prin protocol de cooperare interinstituțională încheiat între Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Justiției, în termen de 90 de zile de la aprobarea metodologiei prezente stabilesc:

- a) fișa cu datele pe care DGASPC le înregistrează în Registrul special privind victimele infracțiunilor referite serviciilor de sprijin și protecție, cu indicatori generali pentru victimele infracțiunilor și indicatori specifici pentru copii, pentru victimele traficului de persoane și pentru alte aspecte relevante;

- b) procedura de înregistrare și actualizare a datelor în registru;
- c) modalitatea transmiterii datelor statistice la Ministerul Justiției, respectiv la Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane.

Capitolul 6 Cooperarea interinstituțională în vederea campaniilor de conștientizare a comunității și în domeniul instruirii și formării personalului SSVI

Art. 19 (1) Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției, prin Direcția Națională de Probațiune, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, consiliile județene, respectiv consiliile locale ale sectoarelor municipiului București, prin DGASPC, colaborează în domeniul informării și specializării personalului care stabilește legături directe cu victimele infracțiunilor, cu privire la noile prevederi pentru victimele infracțiunilor:

- a) elaborează un program de instruire a personalului SSVI, al compartimentelor și instituțiilor specializate menționate la art.3¹ alin.(3) - (5) din lege, a polițiștilor implicați în aplicarea prezentei metodologii;
- b) desemnează personal de specialitate din ministerele semnatare și, după caz, din autoritățile din subordine care să facă parte din grupul de lucru care elaborează programul de instruire;
- c) invită, după caz, specialiști din alte instituții și organizații să facă parte din grupul de lucru;
- d) asigură instruirea de formatori pentru derularea programului de instruire, inclusiv prin metode online;
- e) stabilesc persoane de contact la nivelul fiecărui minister semnatar și al autorităților din subordine care să asigure coordonarea metodologică a personalului menționat la lit. a);
- f) asigură informarea personalului din teritoriu și alte instituții relevante din propriul domeniu de activitate cu privire la aplicarea prezentei metodologii.

(2) Formatorii sunt selectați de la nivel județean, respectiv al municipiului București din rândul DGASPC și alte instituții și organizații implicate și cu experiență în domeniu.

(3) DGASPC, în cooperare cu celelalte instituții din care provin participanții la instruire, asigură instruirea multidisciplinară a personalului menționat la alin. (1) lit. a) utilizând programul de instruire.

Art. 20 Autoritățile administrației publice locale prevăd în *Planul anual de acțiune privind serviciile sociale administrate și finanțate din bugetul consiliului județean/consiliului local/Consiliului General al Municipiului București*, prevăzut de Legea asistenței sociale nr.292/2011 și al cărui model-cadru este aprobat prin *Ordinul ministrului muncii și justiției sociale nr.1086/2018*, programe de instruire în domeniul serviciilor de sprijin și protecție a victimelor infracțiunilor, în baza cooperării interinstituționale prevăzută la art.19.

Art. 21 (1) În cadrul acțiunilor de sensibilizare a comunității privind nevoile și riscurile sociale de la nivelul județului, realizate de autoritățile administrației publice locale, conform prevederilor art.135 alin.(1) lit.f) din Legea asistenței sociale nr.292/2011 sunt incluse teme pentru prevenirea infracționalității și a riscului crescut al persoanelor vulnerabile de deveni victime ale infracționalității.

(2) Temele și modalitatea de realizare a acțiunilor prevăzute la alin.(1) se stabilesc prin cooperare interinstituțională la nivelul județean și local între DGASPC și sau, după caz, altor furnizori de servicii sociale publici sau privați, prevăzuți la art.3¹ din lege și unitățile de poliție.